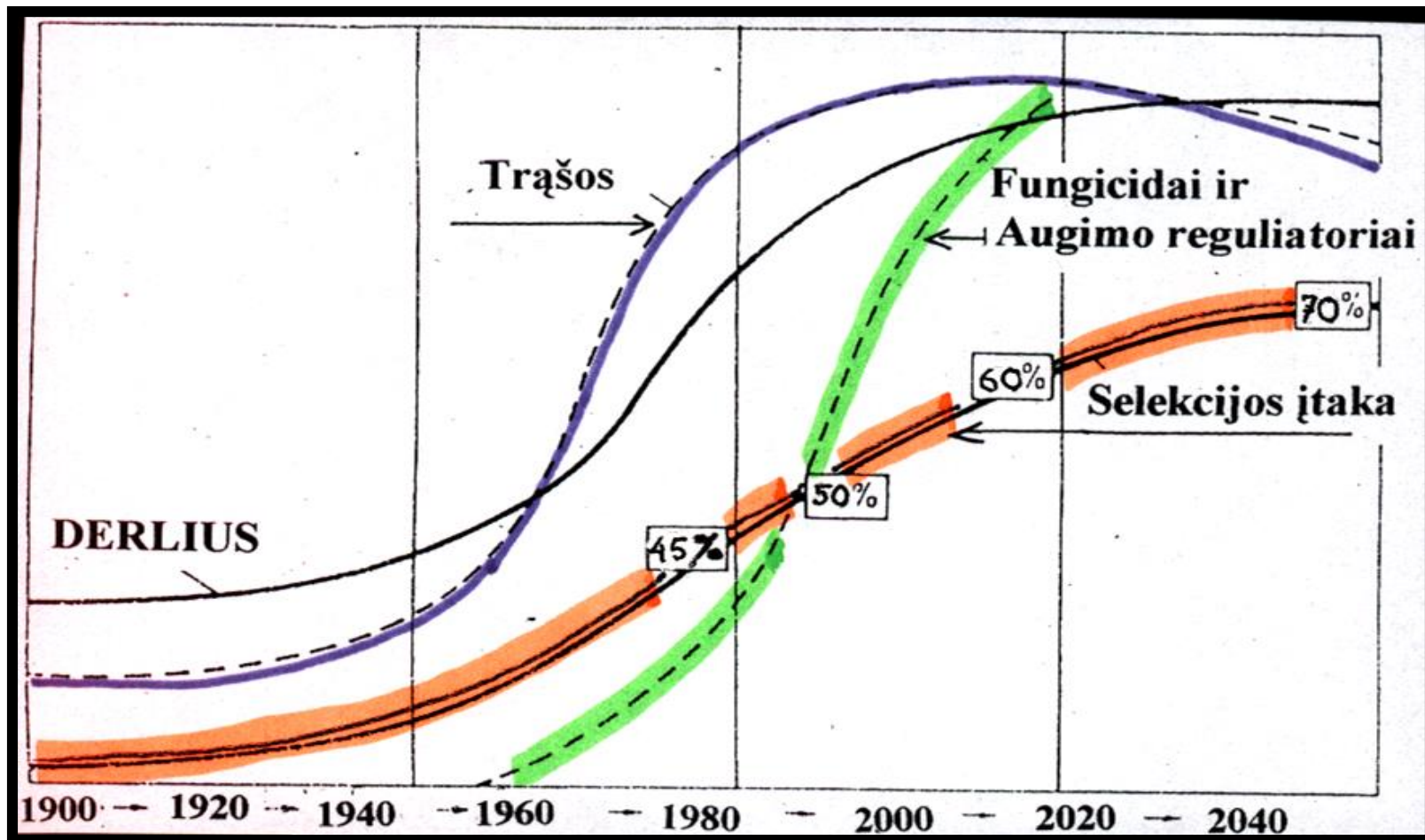

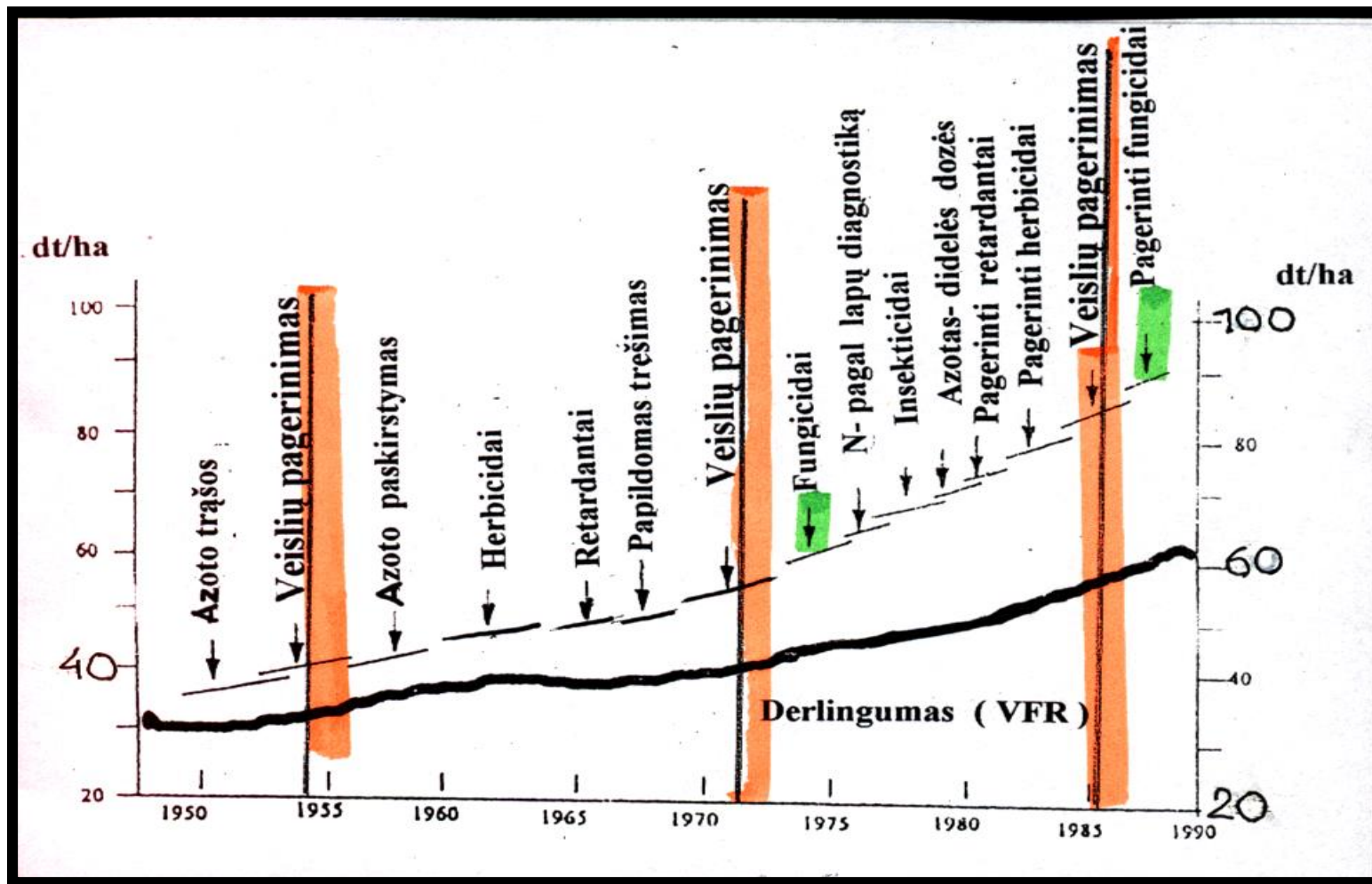
Selekcinis užmokestis už saugomų augalų veislių dauginimą

Lietuvos ūkininkų sąjunga
2019 05 02
Akademija

Įvairių veiksnių įtaka javų derliaus didėjimui

Technologinio progreso įtaka žieminių kviečių derliaus didėjimui

Selekcinio užmokesčio reglamentavimas

- ES Reglamentai 2100/94; 1768/95 ir kt.
- Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos (2001 m. lapkričio mėn. 22 d. įstatymo Nr. IX-618, Žin., 2001, Nr.104-3701) 28 straipsnio nuostatomis, už savo ūkyje užaugintą ir toliau sėjai naudojamą teisės aktų nustatyta tvarka saugomos veislės sėklą ūkininkas ar kitas žemės naudotojas **privalo mokėti selekcinį užmokestį**
- Minėto užmokesčio mokėti nereikia, jeigu Lietuvoje žemės naudotojas augina mažiau kaip 30 ha javų bei rapsų ir mažiau kaip 10 ha bulvių (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 3D-371 „Dėl selekcinio užmokesčio“).

Reglamentas (EB) Nr. 1768/95

(Lietuva Reglamentus privalo vykdyti tiesiogiai)

- Reglamentas (EB) Nr. 1768/95 įgyvendinantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 2100/94 nuostatas dėl selekcinio užmokesčio numato, kad turi būti apsaugoti teisėti selekcininkų ir ūkininkų interesai (1 str.),
- tam ūkininkai yra įpareigojami teikti informaciją apie auginamas veisles (8 str.), leisti selekcininkui atlikti kontrolinius patikrinimus, susijusius su veislių dauginimu (14 str.).
- Viešosios valdžios institucijos yra įpareigosos selekcininkų prašymu teikti reikalingą informaciją (11 str.).
- Selekcinio užmokesčio dydis pagal šį reglamentą nustatomas susitarimais su žemdirbių organizacijomis, o jeigu tokio nėra, sudaro 50% nuo žemiausios sėklų kategorijos licencinio užmokesčio (5 str.).
- Reglamentas numato 2 proceso dalyvius: selekcininką (tiesiogiai ar įgaliojant) ir veislės naudotoją (3 str.)
- Numato civilinius ieškinius (18 str.)

Pareiga mokėti selekcinį užmokestį

- 6 str. Individuali pareiga mokėti

Ūkininko pareiga mokėti teisingą atlygį atsiranda tuomet, kai jis dauginimo tikslu faktiškai pasinaudoja augaliniais produktais savo lauke.

Selekcininkas gali nustatyti apmokėjimo laiką ir būdą

3 str.,

selekcininkai dėl selekcinio užmokesčio gali veikti vieni, arba per kitas organizacijas, kurioms jie suteikė rašytinius įgaliojimus.

ES TEISINGUMO TEISMO SPRENDIMAS, 2006 m. birželio 8 d.

- Teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar 80 % licencinio mokesčio dydžio atlygis gali būti laikomas atitinkančiu „gerokai mažesnio“ už licencinius mokesčius atlygio reikalavimą pagal Reglamento Nr. 1768/95 5 straipsnio 2 dalį.
- **Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:**
- Tuo atveju, kai remiamasi 1994 m. liepos 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2100/94 dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje 14 straipsnio 3 dalyje numatyta žemės ūkio išimtimi, fiksuoto dydžio atlygis, lygus **80 % mokesčio**, imamo tame pačiame rajone už žemiausios tos pačios veislės, tinkamos oficialiai sertifikuoti, kategorijos dauginamosios medžiagos gamybą, kuriai suteikta licencija, neatitinka sąlygos, kad minėtas atlygis turi būti „gerokai mažesnis“ negu mokestis, imamas už dauginamosios medžiagos gamybą, kuriai suteikta licencija,
- **Jei netaikomas susitarimas tarp teisės turėtojų ir ūkininkų organizacijų**, atlygis teisės į augalų veislių Bendrijos teisinės apsaugos turėtojui pagal Reglamento Nr. 1768/95, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 2605/98, 5 straipsnio 5 dalį turi **būti nustatomas nekintamu dydžiu, kuris nėra nei viršutinė, nei apatinė riba.**

ES TEISINGUMO TEISMO SPRENDIMAS, 2015 m. birželio 25 d.

- 2015-06-25 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas svarstė selekcinio užmokesčio klausimus ir konstatavo:
- kad ūkininkas privalo sumokėti selekcinį atlygį per terminą, kuris baigiasi prekybos metų, kuriais ši medžiaga panaudota, pabaigoje, t. y. vėliausiai birželio 30 d. po sėklos pasėjimo dienos.
- Teismas taip pat konstatavo, kad ūkininkui, kuris naudoja saugomos veislės dauginamąją medžiagą ir savininkui nesumoka atlygio, veislės savininkas gali pareikšti teisminį ieškinį dėl selekcinio atlyginimo nesumokėjimo.
- ES Teisingumo Teismas yra vienintelė kompetentinga institucija, oficialiai aiškinanti ES teisę, kurios sprendimai bei juose įtvirtinti išaiškinimai yra privalomi teismams ir kitoms institucijoms.

-

Selekcinio užmokesčio dydžiai

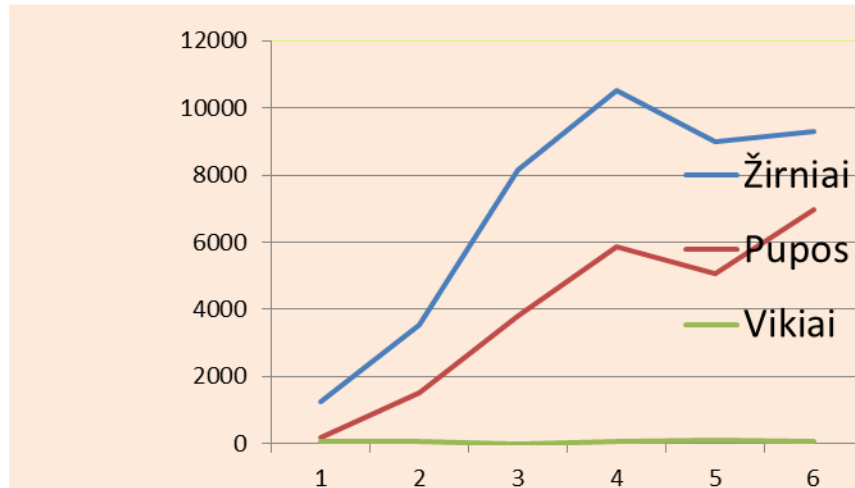
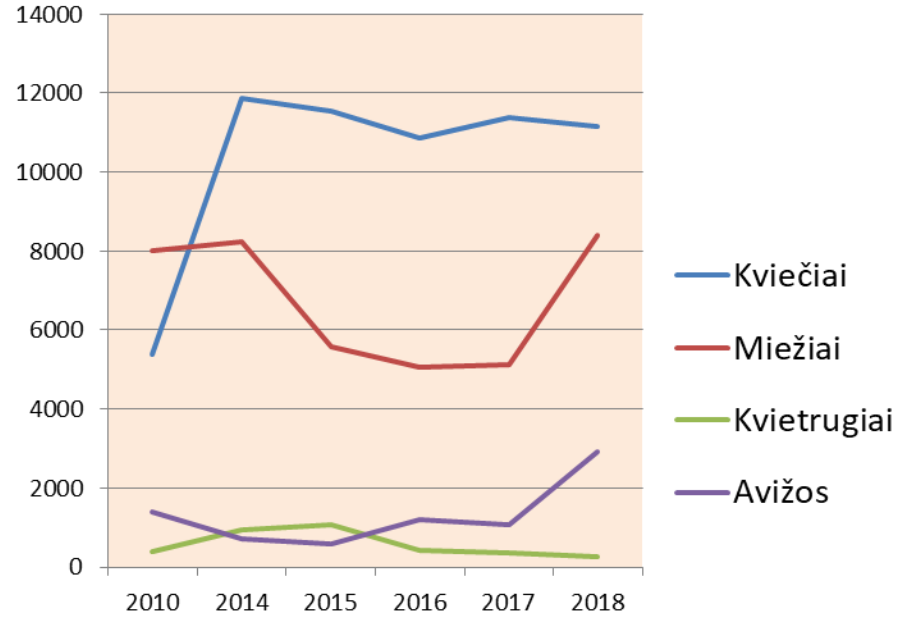
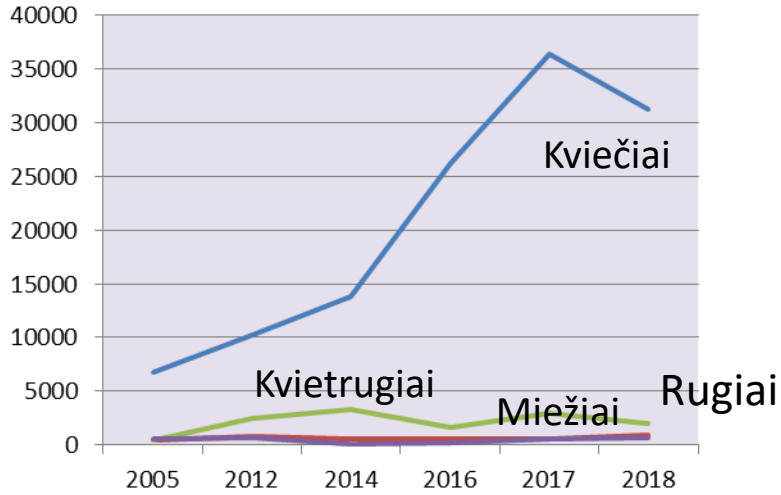
Metai	Javams Eur/ha be PVM	Rapsams Eur/ha, be PVM	Bulvėms Eur/ha, be PVM
2012	8	18	70
2013	9	23	70
2014	2,60 Euro	6,66 Euro	70 (20,27 Euro)
2015	2,60 Euro	23 (6,66 Euro)	70 (20,27 Euro)
2016	2,60 Euro	23 (6,66 Euro)	70 (20,27 Euro)
2017	2,60 Euro	23 (6,66 Euro)	70 (20,27 Euro)
2018	2,60 Euro	23 (6,66 Euro)	70 (20,27 Euro)

Javų grupė apima šiuos augalus (vasarines ir žiemines formas): paprastuosius kviečius, sėjamuosius rugius, paprastuosius miežius, sėjamasias avižas, kvietrugius, sėjamuosius žirnius, pupas, sėjamuosius vikius, sojas, siauralapius ir gausialapius lubinus, grikius.

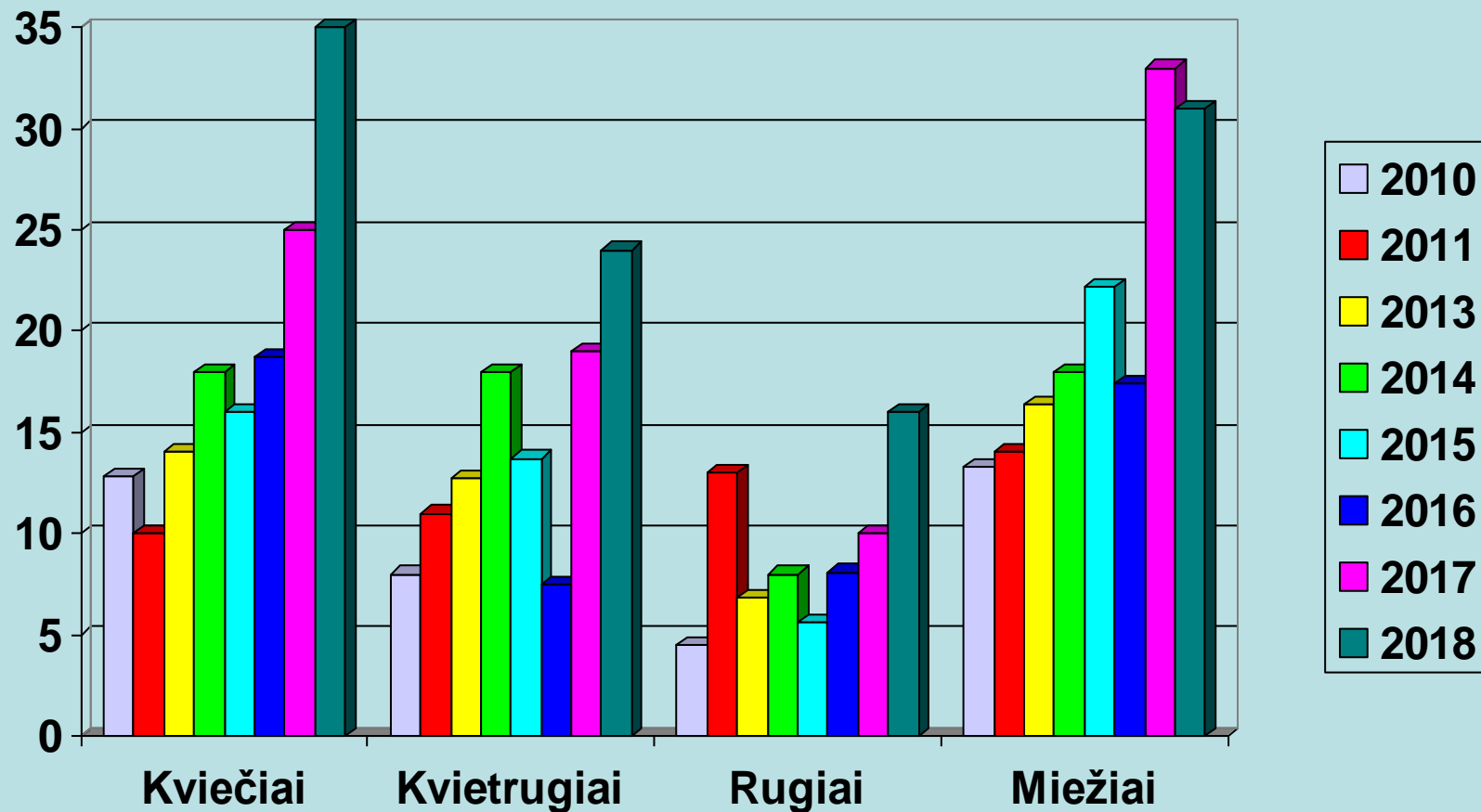
Paruoštų javų sertifikuotos sėklos kiekio kitimas, tonos

vasariniai

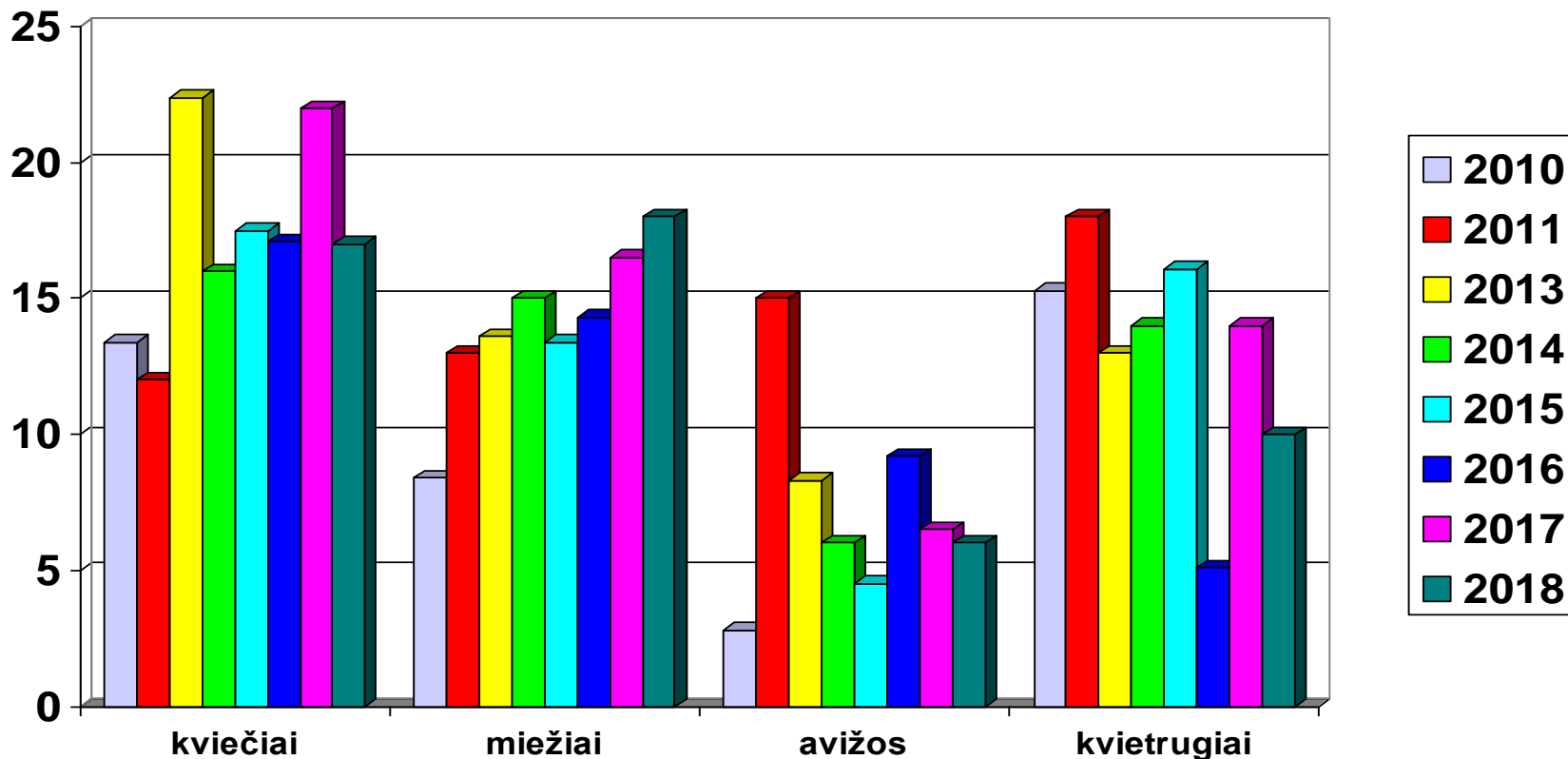
Žieminiai

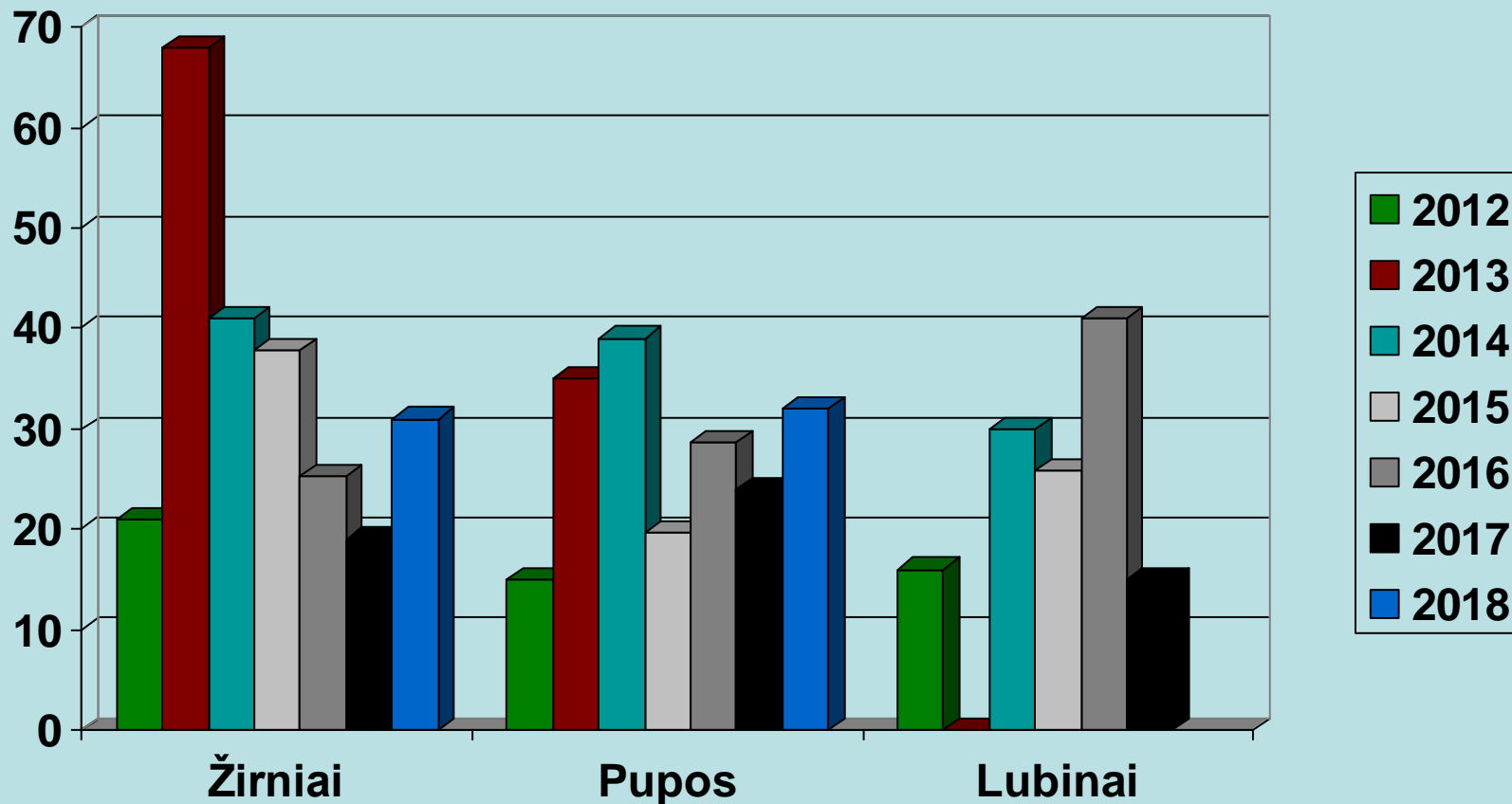
Sertifikuotų sėklų dalis bendrame pasėlių areale: žiemkenčiai, %

Sertifikuotų sėklų dalis bendrame pasėlių areale: vasarojus 2010-2018,%

Sertifikuotų sėklų dalis bendrame pasėlių areale: ankštiniai, %

Dėkojame už dėmesį
pagalbą ir supratimą

LR augalų veislių teisinės apsaugos įstatymas

28 straipsnis. Selekcinių veislių teisių išimtys

- 2. Ūkininkai ir kiti žemės naudotojai gali naudoti saugomą veislę be selekcinių sutikimo, kai:
 - 1) savo ūkyje ar naudojamoje žemėje išaugintos saugomos veislės derliaus dauginamąją medžiagą naudoja savo ūkio reikmėms;
 - 2) **moka selecinį užmokesį selekcinkui**. Šio užmokesčio dydis ir mokėjimo tvarka nustatomi selekcinko arba jo įgalioto atstovo ir ūkininko ar kito žemės naudotojo tarpusavio susitarimu. Jei tokio susitarimo nėra, užmokesčio turi sudaryti ne mažiau kaip 50 procentų vidutinio licencinio užmokesčio, mokamo Lietuvoje už tos pačios augalų rūšies sertifikuojamos žemiausios kategorijos dauginamąją medžiagą.
- 3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos taikomos ūkininkams ir kitiems žemės naudotojams tik tais atvejais, jeigu jie:
 - 1) augina savame ūkyje ar naudojamoje žemėje šių rūšių augalus: avižas, miežius, rugius, minkštuosius ir kietuosius kviečius, kvietrugius, rapsus, linus (išskyrus pluoštinius), žirnius, pupas, vikius, lubinus, liucernas, bulves;
 - 2) savo ūkyje ar naudojamoje žemėje išaugintos šios dalies 1 punkte minėtų rūšių Lietuvoje saugomos veislės (išskyrus hibridinę ar sintetinę veislę) dauginamąją medžiagą naudoja tolesniam dauginimui savo ūkyje.
- 4. Ūkininkai ir kiti žemės naudotojai gali nemokėti šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto užmokesčio, jeigu jų ūkio ar naudojamos žemės dydis neviršija žemės ūkio ministro nustatyto dydžio.